

Kondrych V. I.
Ternopil National Economic University

THEORETICAL BASIS OF IMPROVEMENT ACCOUNTING IN PRODUCTION OF WINEMAKING

Summary

The article contains a rationale interpretation of the term «wine production» and its definition in the current legislation of Ukraine. There was grounded the role of correct identification and positioning of this concept and brought their impact on the organization and method of accounting. It was formed copyright formulating the definition of «wine production» and proposals on revisions to existing regulations. There was investigated industry characteristics and identified their influence on the conduct of accounting. There was grounded expediency of solving the problem of choosing the optimal method of cost accounting as a key component of keeping the production of wine and algorithm decision tree and its implementation.

Keywords: winemaking, accounting, concept, theoretical foundation, improving, algorithm, formalization, decision tree.

УДК 657.3

Михайловина С. О.
Уманський національний університет садівництва

ОСОБЛИВОСТІ СКЛАДАННЯ ЗВІТУ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ (ЗВІТУ ПРО СУКУПНИЙ ДОХІД) У СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

У статті розглянуто особливості організації та методології формування Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) у відповідності до змін нормативно-правової бази. Запропоновано удосконалення методики отримання оперативної та точної інформації про фінансові результати на сільськогосподарських підприємствах. Досліджено суттєвість змін при формуванні Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) у відповідності до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку № 1. **Ключові слова:** фінансові результати, сукупний дохід, прибуток, витрати, удосконалення.

Постановка проблеми. Ринкові зміни у розвитку реального сектора економіки, особливо аграрної сфери, яка є основою забезпечення країни сільськогосподарською продукцією, вимагають пришвидшити процес інтеграції країни у світову спільноту. Насамперед удосконалення потребують методи управління підприємством, які орієнтовані у першу чергу на максимальний прибуток, а не на ефективне управління рухом грошових коштів.

Ефективність управління підприємством залежить від якості отриманої інформації, яка є важливим елементом у прийнятті рішень щодо кредитування, інвестування та інших фінансових операцій.

Показники, що кількісно характеризують зміни на підприємстві, формуються у фінансовій звітності, яка узагальнює первісний масив даних про їх господарську діяльність. Ключове місце серед фінансової звітності посідає Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) як основне джерело інформації про кінцеві результати діяльності підприємства.

Держава постійно вдосконалює методологію та методику формування бухгалтерської звітності, що викликає численні дискусії в роботах науковців. Так, введення в дію Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» є причиною суттєвих змін в організації та методології формування Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемні питання обліку, змісту та порядку складання Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) досліджувалися у працях таких авторів, як: К. Безверхий, А. Бутка, С. Голова, В. Жук, Т. Кучеренко, С. Кучеркова, М. Кужельного, В. Лінника, Л. Нападовської, Ю. Мельничук, П. Смоленюк, О. Шайко та ін. Ними зроблено значний

внесок у аналіз переваг та недоліків формування Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід).

К.В. Безверхий, Т.В. Бочуля [1] проводили аналіз окремих аспектів організації та методології складання фінансової звітності вітчизняних підприємств в контексті останніх законодавчих змін, обумовлених прийняттям першого Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку «Загальні вимоги до фінансової звітності». У роботі приділяється значна увага відображенню інформації у другому розділі Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід), автор відзначає недосконалість та незручність структури розділу.

Т.Є. Кучеренко [3] досліджувала теоретичні і методологічні аспекти прибутку підприємств, методи його розрахунку у бухгалтерському обліку та удосконалення відображення у Звіту про фінансові результати (ф. № 2).

Ю.Я. Лузан, В.М. Жук, Б.В. Мельничук та ін. [7] досліджували проблемні аспекти організаційного та методичного забезпечення формування звітності в аграрному секторі, яка включає усі галузі сільськогосподарського виробництва.

Не зменшуючи вагомості наукових досліджень вчених, зазначимо, що в їх роботах не знайшли повного відображення останні зміни нормативно-правових актів.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Постійні зміни законодавчої бази, потребують подальшого детального вивчення і удосконалення особливостей складання форми № 2 з метою отримання оперативної й точної інформації про фінансові результати на сільськогосподарських підприємствах. Також варто відзначити відсутність досліджень щодо складу і змісту показників звітності відповідно до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку № 1. Тому виникає

необхідність подальшого проведення досліджень у даному напрямі.

Мета статті. Головною метою цієї роботи є дослідження теоретико-методичних положень та практичного інструментарію з формування Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) згідно із Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» та розробка удосконалення методики отримання оперативної та точної інформації про фінансові результати на сільськогосподарських підприємствах.

Виклад основного матеріалу. Методологічні принципи складання фінансової звітності і власне Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) визначає Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [2] та Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку «Загальні вимоги до фінансової звітності» [2].

Згідно із Законом України [2], фінансова звітність визначається як бухгалтерська звітність, що містить інформацію про фінансове становище, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за звітний період. Відповідно до НП(С) БО 1, у звіті про фінансові результати розкривається інформація про доходи, витрати, прибутки і збитки, інший сукупний дохід та сукупний дохід підприємства за звітний період [6].

Якісні характеристики фінансової звітності та принципи її підготовки визначено Законом України [2], відповідно до якого інформація, яка надається у фінансовій звітності, повинна бути: дохідлива і зрозуміла її користувачам; повинна містити

лише доречну інформацію, яка впливає на прийняття рішень користувачами, дає змогу вчасно оцінити минулі, теперішні та майбутні події, підтвердити та скоригувати їхні оцінки, зроблені у минулому; повинна бути достовірною; повинна надавати можливість користувачам порівнювати: фінансові звіти підприємства за різні періоди; фінансові звіти різних підприємств.

Враховуючи той факт, що діяльність будь-якого суб'єкта господарювання, у тому числі і сільськогосподарського, спрямована на отримання позитивного фінансового результату виникає необхідність дослідження та удосконалення методики отримання оперативної та точної інформації про фінансові результати на сільськогосподарських підприємствах.

Загальні вимоги до розкриття статей Звіту про фінансові результати визначені Методичними рекомендаціями щодо заповнення форм фінансової звітності [11]. Методологічні аспекти обліку доходів і витрат регулюються П(С)БО 15 «Доходи» [9] та П(С)БО 16 «Витрати» [10] відповідно.

Порядок визнання доходів і витрат та їх відображення у Звіті про фінансові результати зображено на рисунку 1.

Згідно із Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку № 1 [6], чинна форма Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) складається із чотирьох розділів.

І розділ Звіту «Фінансові результати» призначений для відображення інформації про доходи і витрати від операційної, фінансової, інвестиційної діяльності та про фінансовий результат діяльності – чистий прибуток (збиток).

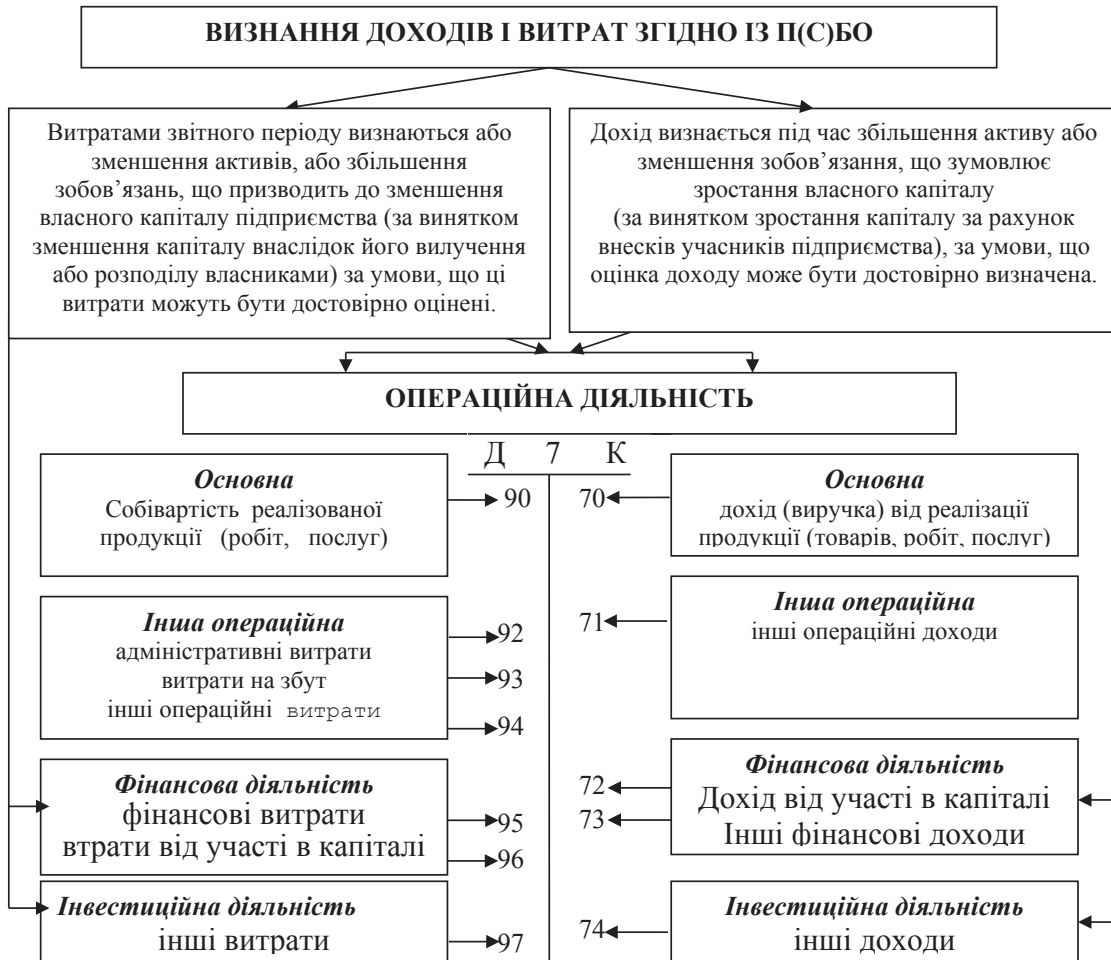

Рис. 1. Порядок визнання доходів і витрат та їх відображення у Звіті про фінансові результати (Звіті про сукупний дохід)

Порядок визначення чистого фінансового результату прибутку (збитку) можна розділити на 4 етапи.

На першому етапі визначається валовий прибуток (збиток) як різниця між чистим доходом від реалізації і собівартістю реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) з урахуванням сум, наведених у додаткових статтях Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід).

На другому етапі визначається фінансовий результат від операційної діяльності як алгебраїчна сума валового прибутку (збитку), іншого операційного доходу, адміністративних витрат, витрат на збут та інших операційних витрат з урахуванням сум, наведених у додаткових статтях Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід).

На третьому етапі визначається фінансовий результат до оподаткування як алгебраїчна сума прибутку (збитку) від операційної діяльності, фінансових та інших доходів, фінансових та інших витрат з урахуванням сум, наведених у додаткових статтях Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід).

На четвертому етапі визначається чистий фінансовий результат як алгебраїчна сума фінансового результату до оподаткування, податку на прибуток та прибутку (збитку) від припиненої діяльності після оподаткування (Звіту про сукупний дохід).

Схему визначення чистого фінансового результату (прибутку, збитку) розглянемо на рисунку 2.

Враховуючи, що суттєвих відмінностей при формуванні I розділ Звіту «Фінансові результати» при

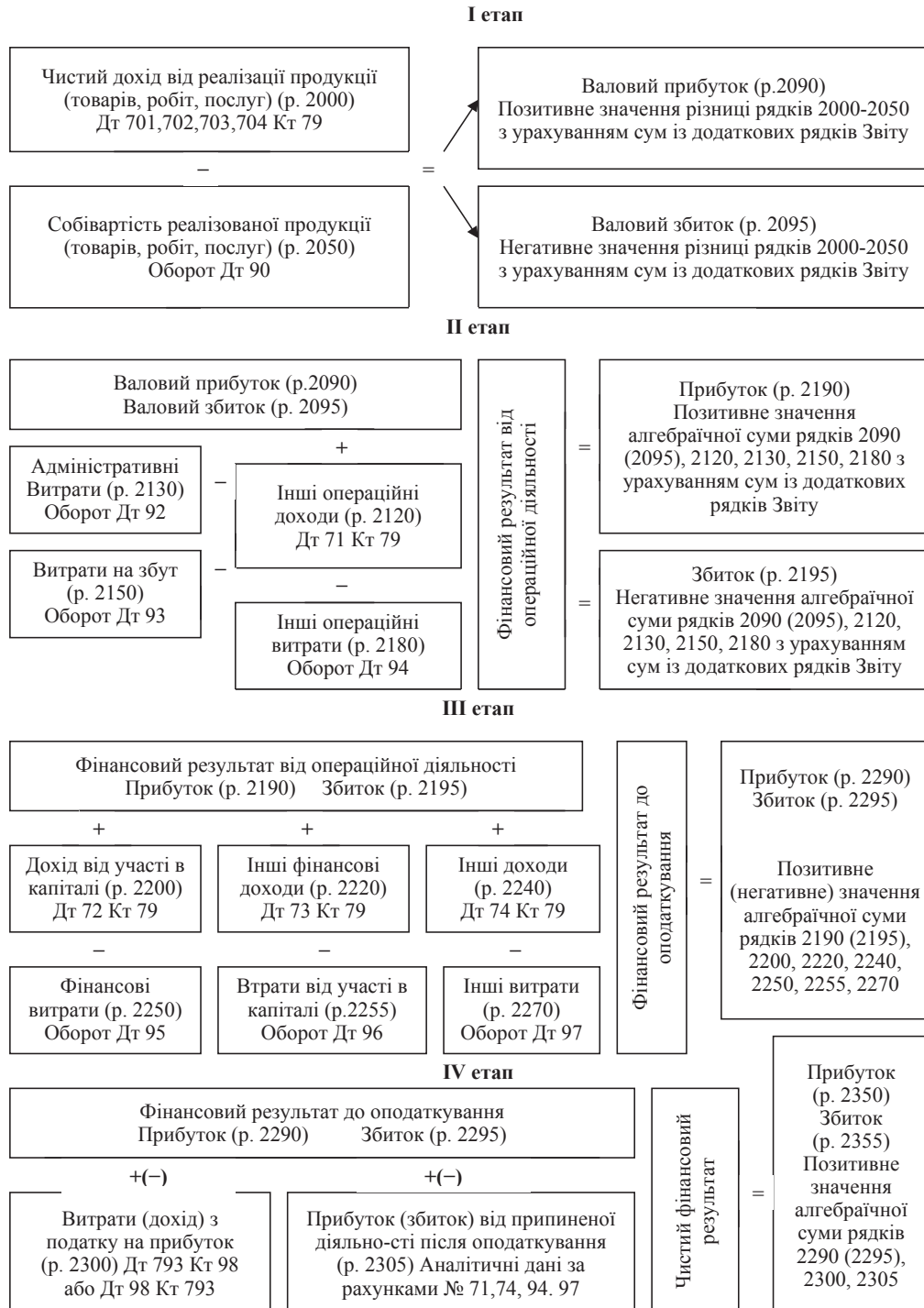

Рис. 2. Схема визначення чистого фінансового результату (прибутку, збитку)

зміні нормативно-правової бази не відбулося, вбачаємо за доцільне детальніше розглянути другий розділ звіту.

Пі розділ Звіту «Сукупний дохід» призначений для відображення інформації про доходи і витрати, отримані у результаті переоцінювання необоротних активів, фінансових інструментів та монетарних статей балансу. У відповідності до НП(С) БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» інший сукупний дохід – це доходи та витрати, не включені до фінансових результатів підприємства. Другий розділ «Сукупний дохід» введено з метою приведення у відповідність показників фінансової звітності до норм міжнародних стандартів.

В.О. Ганусич [13] відзначає, що концепції збереження капіталу, викладені у Концептуальних основах складання фінансової звітності [14], передбачають, що деякі операції, які відповідають визначенню доходів та витрат (наприклад, переоцінка активів і зобов'язань), не входять до складу звіту про прибутки та збитки. Замість цього ці статті належать до складу власного капіталу як коригування збереження капіталу або як резерви переоцінки. У зв'язку з цим виникає поняття загального сукупного доходу. Воно розкривається у Міжнародному стандарті бухгалтерського обліку 1 «Подання фінансової звітності» [15].

Зміст поняття «сукупний дохід», згідно із Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», – це зміни у власному капіталі протягом звітного періоду внаслідок господарських операцій

та інших подій (за винятком змін капіталу за рахунок операцій з власниками). Тоді, виходячи з визначення, не всі операції, пов'язані із зміною в елементах власного капіталу, формують сукупний дохід.

К.В. Безверхий [1] у своїх дослідженнях звертає увагу на ряд недоліків зокрема у МСБО 1 «Подання фінансової звітності» [15] коректно надано склад і структуру іншого сукупного доходу, тоді як вітчизняна практика наразі відрізняється серйозною методологічною помилкою у частині пропозиції рядка 2445 «Інший сукупний дохід», який являє собою безсистемне неупорядковане накопичення інформації, яка піддається критиці з точки зору доцільності та відповідності. Внаслідок цього практики з питань ведення бухгалтерського обліку, які керуються в своїй роботі вітчизняними П(С)БО та не є досвідченими у питанні формування показника сукупного доходу, матимуть наразі складності у їх роботі, причина чого – недосконала структура другого розділу т. ф. № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)».

У таблиці 1 наведено порядок визначення сукупного доходу у Звіті про фінансові результати відповідно до Методичних рекомендацій щодо заповнення форм фінансової звітності [11].

Ще одним недоліком Методичних рекомендацій № 433, на думку К.В. Безверхого, є те, що вони не надають відповідь на запитання, чи потрібно заповнювати в другому розділі «Сукупний дохід» т. ф. № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» інформацію за аналогічний період попереднього року, враховуючи те, що за в

Таблиця 1

Порядок визначення сукупного доходу у Звіті про фінансові результати

Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	Обороти за Дт рахунків 10, 15,12 із Кт субрахунку 423 або обороти за Дт суб 423 із Кт рахунків 10, 15, 12
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	Обороти за Дт рахунків 14, 35 із Кт субрахунку 423 або обороти за Дт субрахунку 423 із Кт рахунків 14, 35
Накопичені курсові різниці	2410	Вибірка оборотів за Дт рахунків 14, 35 із Кт суб 425 або оборотів за Дт субрахунку 425 із Кт рахунків 14, 35
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	Вибірка оборотів за Дт рахунків 14, 35 із Кт суб 425 або оборотів за Дт субрахунку 425 із Кт рахунків 14, 35
Інший сукупний дохід	2445	Наводиться сума іншого сукупного доходу, для відображення якого за ознаками суттєвості не можна було виділити окрему статтю або який не може бути включений в інші статті, наведені в цьому розділі
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	Ряд. 2400 + ряд. 2405 + ряд. 2410 + ряд. 2415 + ряд. 2445
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	Вибірка оборотів за Кт 54 у частині сум податку на прибуток, пов'язаних з операціями із цього розділу звіту
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	Ряд. 2450 – ряд. 2455
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	Ряд. 2350 (ряд. 2355) + ряд. 2460

Таблиця 2

Джерела інформації для складання III розділу Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) «Елементи операційних витрат»

Матеріальні затрати	2500	Обороти за Дт рахунку 80. А для підприємств, що не використовують 8-й клас рахунків: обороти за Дт рахунків 23, 91, 92, 93, 94 із Кт рахунків 20, 21, 22, 27, 28
Витрати на оплату праці	2505	Обороти за Дт рахунку 81. Для підприємств, що не використовують 8-й клас рахунків – обороти за Дт рахунків 23, 91, 92, 93, 94 із Кт рахунків 66, 47
Відрахування на соціальні заходи	2510	Обороти за Дт рахунку 82. Для підприємств, що не використовують 8-й клас рахунків: обороти за Дт рахунків 23, 91, 92, 93, 94 із Кт рахунків 65, 47
Амортизація	2515	Обороти за Дт рахунку 83. Для підприємств, що не використовують 8-й клас рахунків: обороти за Дт рахунків 23, 91, 92, 93, 94 із Кт рахунку 13
Інші операційні витрати	2520	Оборот за Дт рахунку 84. Для підприємств, що не використовують 8-й клас рахунків: невраховані вище обороти за Дт рахунків 23, 91, 92, 93, 94
Разом	2550	Ряд. 2500 + ряд. 2505 + ряд. 2510 + ряд. 2515 + ряд. 2520

минулому році такий показник був відсутній у т. ф. № 2 «Звіт профінансові результати».

III розділ Звіту «Елементи операційних витрат» призначений для відображення інформації про відповідні елементи операційних витрат (на виробництво і збут, управління та інші операційні витрати), яких зазнало підприємство в процесі своєї діяльності протягом звітного періоду, за вирахуванням внутрішнього обороту, тобто за вирахуванням тих витрат, які становлять собівартість продукції (робіт, послуг), що вироблена і спожита самим підприємством. Джерела інформації для складання III розділу Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) «Елементи операційних витрат» відображено у таблиці 2.

IV розділ Звіту «Розрахунок показників прибутковості акцій» призначений для розкриття інформації про прибуток та дивіденди на одну просту акцію, яка перебувала в обігу протягом звітного періоду. Розділ IV звіту про фінансові результати заповнюють акціонерні товариства, прості акції або потенційні про-

сті акції яких відкрито продаються та купуються на фондових біржах, включаючи товариства, які перебувають у процесі випуску таких акцій.

Висновки і пропозиції. Зміни, внесені Міністерством фінансів України в нормативно-правові акти, беззаперечно, мають на меті приведення у відповідність показників фінансової звітності до норм міжнародних стандартів. Але, деякі нововведення викликають сумнів щодо якості і доцільності внесення таких змін у практику ведення обліку і формування показників фінансової звітності, зокрема статей другого розділу ф№ 2 «Сукупний дохід». Необхідно привести у відповідність з міжнародними стандартами бухгалтерського обліку Національні П(С)БО, для узгодженості звітних форм, що підвищить достовірність звітних даних. Запропоновані підходи до формування показників Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) покращать отримання оперативної й точної інформації про фінансові результати на сільськогосподарських підприємствах.

Список літератури:

1. Безверхий К.В. Деякі питання порядку складання вітчизняної фінансової звітності підприємств в контексті законодавчих змін / К.В. Безверхий, Т.В. Бочуля // Облік і фінанси. – 2013. – № 3. – С. 25-28.
2. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999. № 996-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
3. Кучеренко Т.С. Методологія формування фінансових результатів у сучасних умовах / Т.С. Кучеренко // Облік і фінанси АПК. – 2007. – № 11-12. – С. 163-167.
4. Кучеркова С.О. Роль бухгалтерської звітності як джерела інформації при залученні інвестицій / С.О. Кучеркова // Облік і фінанси. – 2014. – № 3. – С. 47-51.
5. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 «Подання фінансової звітності» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.minfin.gov.ua>.
6. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.
7. Облік сільськогосподарської діяльності : навчальний посібник / [Ю.Я. Лузан, В.М. Жук, Б.В. Мельничук та ін.] ; За ред. Жука В.М. – К. : ТОВ «Юр-Агро-Веста», 2007. – 368 с.
8. Фінансовий облік 2 : навч. посіб. / [Н.М. Ткаченко, О.В. Борович, І.Л. Цюцяк, А.Л. Цюцяк] ; за заг. ред. Н.М. Ткаченко. – К. : Алерта, 2014. – 456 с. П(С)БО 15 «Доходи» затверджено наказом Міністерства фінансів України від 29.11.1999 р. № 290 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99>.
9. П(С)БО 16 «Витрати» затверджено наказом Міністерства фінансів України від 31.12.1999 р. № 318 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>.
10. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо заповнення форм фінансової звітності : Наказ Міністерства фінансів України від 28.03.2013 р. № 433 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://goo.gl/FQtSn>.
11. Смоленюк П. Звітність підприємств як інформаційний продукт / П. Смоленюк // Бухгалтерський облік і аудит. – 2012. – № 10. – С. 35-39.
12. Ганусич В.О. Поняття сукупного доходу підприємства та його відображення у фінансовій звітності / В.О. Ганусич // Науковий вісник Ужгородського університету. – 2014. – № 3(44). – С. 169-172.
13. Концептуальна основа фінансової звітності [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.minfin.gov.ua/file/link/392433/file/c.pdf>.
14. Міжнародний стандарт фінансового обліку 1 «Подання фінансової звітності» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.minfin.gov.ua/file/link/392433/file/c.pdf>.

Михайловина С. О.

Уманський національний університет садівництва

ОСОБЕННОСТИ СОСТАВЛЕНИЯ ОТЧЕТА О ФИНАНСОВЫХ РЕЗУЛЬТАТАХ (ОТЧЕТА О СОВОКУПНОМ ДОХОДЕ) В СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЯХ

Резюме

В статье рассмотрены особенности организации и методологии формирования Отчета о финансовых результатах (Отчета о совокупном доходе) в соответствии с изменениями нормативно-правовой базы. Предложено усовершенствование методики получения оперативной и точной информации о финансовых результатах на сельскохозяйственных предприятиях. Исследована сущность изменений при формировании Отчета о финансовых результатах (Отчета о совокупном доходе) в соответствии с национальными положениями (стандартами) бухгалтерского учета № 1.

Ключевые слова: финансовые результаты, совокупный доход, прибыль, расходы, совершенствование.

Mykhailovyna S. O.

Uman National University of Horticulture

PECULIARITIES OF MAKING PROFIT AND LOSS ACCOUNT (INCOME STATEMENT) AT FARM ENTERPRISES

Summary

The article considers peculiarities of organization and methodology of forming Profit and Loss Account (Income Statement) in the accordance with regulatory changes. The improvement of methods of receiving update and accurate information on financial results at farm enterprises has been suggested. Essentiality of changes during the formation of Profit and Loss Account (Income Statement) in accordance with National Provisions (Standards) of Business Accounting № 1 has been studied.

Keywords: income, comprehensive income, profits, expenses, improvement.

УДК 656.072.52

Сисюк С. В.

Тернопільський національний економічний університет

КОМП'ЮТЕРИЗАЦІЯ ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ В ТРАНСПОРТНІЙ ГАЛУЗІ: АНАЛІЗ МОЖЛИВОСТЕЙ ТА ЗАДАЧІ ВДОСКОНАЛЕННЯ

На основі аналізу авторських підходів до проблем використання сучасних комп'ютерних інформаційних технологій обліку і контролю в транспортній галузі обґрунтовано переваги та недоліки існуючих програмних продуктів. Виявлено привабливі для користувачів можливості автоматизації, обґрунтовано доцільність їх розвитку й здійснено постановку відповідних задач для програмування. Сформовано пропозиції щодо можливих напрямів їх удосконалення, виходячи з об'єктивних потреб управління та оптимізації діяльності і витрат. Обґрунтовано доцільність і визначено задачі для формування програмних додатків з ведення управлінського обліку в автотранспорті.

Ключові слова: підприємства транспорту, ефективність, система обліку, контроль, інформаційні технології, удосконалення, комп'ютеризація, управлінський облік.

Постановка проблеми. В сучасних умовах підприємства транспорту, в тому числі автомобільного, відіграють важливу роль в національній економіці. Проте в останні роки статистичні дані свідчать про наявність негативної динаміки показників цієї галузі. Так, у січні-квітні 2015 р. вантажообіг підприємств транспорту становив 93,3 млрд. т/км, або 79,6% від обсягу січня-квітня 2014 р. Загалом підприємствами транспорту перевезено 183,5 млн. т вантажів, що становить 76,8% від обсягу січня-квітня 2014 р. Підприємствами автомобільного транспорту (з урахуванням перевезень фізичними особами – підприємцями) за січень-квітень 2015 р. виконано вантажообіг в обсязі 10,6 млрд. т/км, який зменшився на 16,3% порівняно з відповідним періодом минулого року, та перевезено 42,9 млн. т вантажів, що на 29,8% менше, ніж за січень-квітень 2014 р., а послугами з пасажирських перевезень (з урахуванням перевезень фізичними особами – підприємцями) скористалися 0,8 млрд. пасажирів, що на 20,7% менше від обсягів перевезень пасажирів у січні-квітні 2014 р. [10].

На відміну від цього результати діяльності суб'єктів транспортної галузі Тернопільської області характеризуються позитивними тенденціями. Зокрема, за січень-квітень 2015 р. підприємствами транспорту перевезено 2323,6 тис. т вантажів, що в 1,7 рази більше, ніж у січні-квітні 2014 р. Послугами пасажирського транспорту у січні-квітні 2015 р. скористалися 30,9 млн. пасажирів, що на 6,3% більше від обсягу перевезень відповідного періоду 2014 р. [6].

Підвищення ефективності діяльності автотранспортних підприємств вимагає використання різних важелів, в тому числі тих, що лежать в площині обліку й контролю. В свою чергу, досягнення поліпшення їх якості тісно пов'язане з інформатизацією.

Інформатизація в Україні, яка охоплює бізнес-процеси та їх облік і контроль, належить до переліку завдань, визначених Національною програмою інформатизації. Остання визначає стратегію розв'язання проблеми забезпечення інформаційних потреб та інформаційної підтримки соціально-економічної, екологічної, науково-технічної, оборонної, національно-культурної та іншої діяльності у сферах загальнодержавного значення [9]. Оскільки автомобільна галузь належить до соціально-економічної складової, комп'ютеризація процесів, в тому числі обліку та контролю, є пріоритетним державним завданням, яке також можна віднести і до внутрішніх стратегічних пріоритетів самих автотранспортних підприємств. Підтвердженням цього виступають ті переваги, які останні отримують від активного застосування сучасних інформаційних технологій.

Актуальність проблематики використання інформаційних технологій для ведення обліку, управління та контролю в сучасних умовах підкреслюється швидкими темпами розвитку комп'ютерної техніки і мов програмування. Зважаючи що сучасні ІТ здатні забезпечити підвищення ефективності здійснення діяльності, особливо в транспортній галузі, подальше дослідження цього напрямку сприятиме поліпшенню фінансового становища автотранспортних підприємств і підвищенню організаційного рівня їхньої діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. З огляду на це в спеціальній науковій літературі останніх років багато уваги приділяється проблемам удосконалення обліку та контролю через використання комп'ютерних інформаційних технологій. У цьому контексті слід відзначити напрацювання таких науковців, як Н.Ю. Грицак, В.В. Муравський, Ю.С. Лігум, Д.О. Паланд та ряду інших. Варто зазначити, що більшість дослідників